

A

Ord og uttrykk

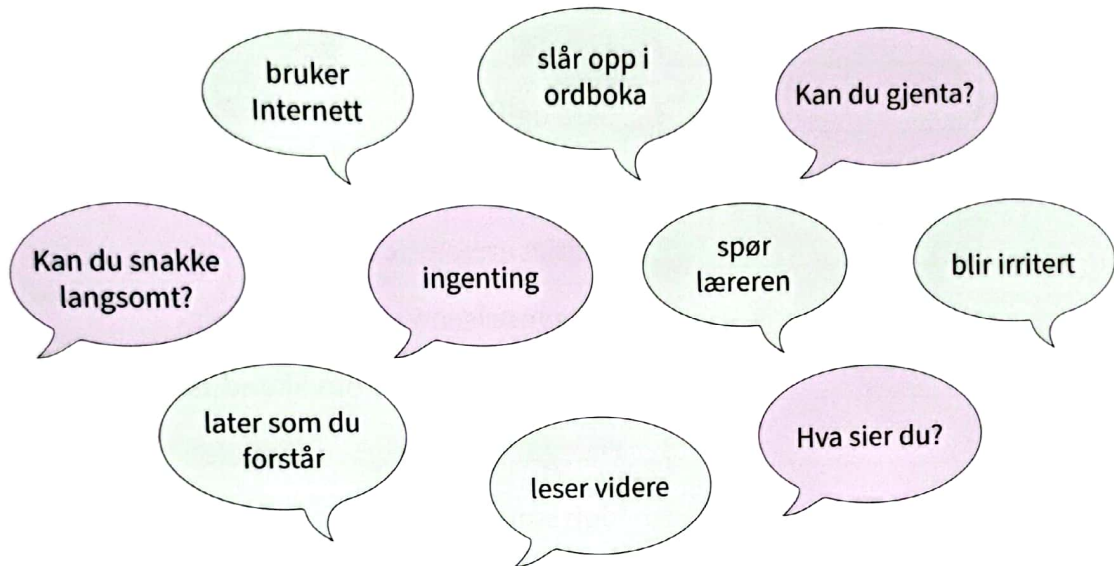
Å BLI KJENT MED FOLK

1 Hva skjer?

- Snakk sammen om bildene. Hva ser du?
- På hvilke måter forteller bildene om en ny start?

2 Hva gjør du?

- a) Hva gjør du når du ikke forstår ord i en tekst?
b) Hva sier du når du ikke forstår hva en person sier til deg? Diskuter med andre i klassen.



3 Ord fra teksten

Sett inn ord fra side 26–27 i tekstboka, slik at det blir god mening.

- A: Bor du fremdeles _____ med Siri?
B: Nei, jeg bor alene. Jeg er _____ for tida.
A: Var du ikke veldig _____ i henne?
B: Jo, men det ble _____, dessverre.
A: Er det vanskelig å bli _____ med andre her på stedet?
B: Tvert imot. Jeg har mange _____ her og et stort _____.

4 Finn på nettet

- Hvilke fritidstilbud er det i den kommunen du bor i?
- Må du søke for å bli medlem? Hvem kan søke? Koster det noe?
- Hvor kan dere finne informasjon?
- Velg et tilbud og fortell om det til andre i gruppa.

5 Spørsmål til Pari

Lag spørsmål og spør hverandre.



- _____ ? Fra Iran.
- _____ ? Hamid.
- _____ ? Sara og Darian.
- _____ ? Jeg var journalist.
- _____ ? Politiet arresterte oss.
- _____ ? I begynnelsen var det vanskelig.
- _____ ? Jeg skriver artikler om Skandinavia.
- _____ ? Han går på videregående skole.
- _____ ? Hun studerer farmasi.
- _____ ? Familien min og vennene våre.

6 Parsetninger

Sett inn ord fra teksten «Livet i Norge» slik at setning **a** og **b** betyr omtrent det samme.

- a) Vi var opptatt av politikk.
- b) Vi _____ aktive.
- a) De satte oss i fengsel.
- b) De _____ oss.
- a) Dette programmet ga meg praksisplass.
- b) Jeg _____ praksisplass _____ dette programmet.
- a) Jeg er min egen sjef.
- b) Jeg jobber _____ selv.
- a) Synes du dette er vanskelig å lære?
- b) _____ du med å lære dette?
- a) Jeg er glad for hjelpen din.
- b) Jeg _____ på hjelpen din.
- a) Jeg finner ikke papirene mine.
- b) Jeg har _____ papirene mine.

7 Synonymer

a) Sett inn riktig ord og uttrykk.

befolkning – bli borte – finne – innvandring
grunn – slå seg ned – ta vare på – dra

immigrasjon _____ reise _____
få tak i _____ bevare _____
bosette seg _____ årsak _____
innbyggere _____ forsvinne _____

b) Lag setninger med fire av uttrykkene.

8 Sett inn riktig ord i riktig form

a) å flykte – en flyktning – en flukt

For to år siden _____ de fra vold og krig i hjemlandet.

De var på _____ i over et halvt år, og i denne perioden ble de
kjent med mange andre _____.

Alle håpet at _____ snart skulle være over.

Noen _____ var syke og trengte behandling.

b) å innvandre – en innvandrer – en innvandring

Mange _____ kommer for å finne arbeid.

De har _____ fra ulike land.

På 2000-tallet har _____ fra Polen vært stor.

Også fra land utenfor Europa har mange _____ for å finne arbeid.

Før 1975 var det stor _____ fra Pakistan.

Mange _____ kom fra samme region i Pakistan.

TRIKS FOR NYE NORDMENN

9 Parsetninger

Sett inn ord fra teksten slik at setning **a** og **b** betyr omtrent det samme.

a) Jeg snakket med ham her om dagen.

b) Jeg snakket _____ med ham.

a) De funderte litt før de bestemte seg.

b) De _____ seg litt _____ før de bestemte seg.

a) Kjenner du alle som bor rundt deg?

b) Kjenner du alle i _____ ditt?

a) De har begynt på et nytt prosjekt.

b) De er _____ med et nytt prosjekt.

a) Hun har begynt på ei ny bok.

b) Hun er _____ med ei ny bok.

a) De begynte å prate med en eldre mann.

b) De kom _____ med en eldre mann.

a) Han er simpelthen lei av å høre på dem.

b) Han er _____ lei av å høre på dem.

10 Hva betyr disse setningene?

Mocca er en sosial magnet. Jeg sa «Hei» til toppen åtte naboer.
Jeg møtte ham forleden. Det er ikke bare bare å komme til Norge.

11 Ord i setninger

Velg ut 10 ord eller uttrykk i kapittel 2 og bruk dem i nye setninger.

B

Les og forstå

12 Språkkafé

Hva er en språkkafé?

En språkkafé er et tilbud til deg som kan litt norsk og ønsker å bli bedre. Dette er en annerledes måte å lære norsk på, og ikke minst møte nye mennesker på. Her kan du praktisere språkferdighetene dine sammen med norsktalende frivillige. På språkkafeen har du mulighet til å lære deg nye ord og uttrykk og øve på norsk dagligtale.

Tilbudet er gratis, og arrangørene er stort sett bibliotek, Røde Kors, organisasjoner og menigheter.

(Kilde: Det flerspråklige bibliotek)

a) Finn ord og uttrykk i teksten over som betyr omtrent det samme som:

treffe – øve – for det meste – anledning

b) Snakk sammen.

- Hvem arrangerer språkkafeer?
- Hva gjør man der?
- Hva koster det å delta?
- Er det et slikt tilbud der dere bor? Finn ut!

C

Grammatikk

KONJUNKSJONER

Vi kan binde sammen helsetninger ved hjelp av konjunksjonene **og, men, så, for, eller**. Konjunksjonene står mellom setningene og forandrer ikke på ordstillingen.

Helsetning						
	Konjunksjoner	Subjekt/ adverbial	Verbal	Subjekt	Adverbial	
Hun er syk,	og	hun	vil		ikke	reise.
Hun er syk,	men	likevel	vil	hun		reise.
Hun er syk,	så	hun	vil		ikke	reise.
Hun vil ikke reise,	for	hun	er			syk.
Er hun syk,	eller		vil	hun		reise?

13 Konjunksjoner

Bind sammen setningene med: *og – men – eller*

De måtte lære et nytt språk. De måtte lære en ny måte å leve på.

Kommer de i dag? Vil de heller komme i morgen?

Hun er glad for friheten. Hun er ikke helt fornøyd.

Jeg forstår ikke alt. Jeg prøver å lære.

Jeg har mange venner på Facebook. Jeg diskuterer ofte med dem.

Trives du her? Lengter du hjem noen ganger?

KONJUNKSJONENE FOR OG SÅ

Årsak: Han forsto ikke alt, **for** de snakket veldig fort.

Konsekvens: De snakket veldig fort, **så** han forsto ikke alt.

14 Bind sammen setningene med *for* og *så*:

Hun har det travelt. Hun kommer ikke i morgen.

for:

så:

Han følte seg ensom. Han kjente ingen der.

for:

så:

Mange dro til USA. Det var vanskelig å få arbeid i Norge.

for: _____

så: _____

15 Ordstilling

Sett inn ordene i riktig rekkefølge.

han - liker - ikke - sjefen sin

Han har fine kollegaer, men _____ .
_____ ?

Nei, dessverre _____ .

Men hvorfor _____ ?

Jeg vet ikke, men han vil slutte, for _____ .
_____ .

LEDDSETNINGER

En leddsetning er ledd i eller del av en helsetning.

Helsetning

Han snakker med dem.

Snakker han med dem?

Leddsetning

Han sier **at han snakker med dem.**

Jeg spør **om han snakker med dem.**

16 Hva sier hun?

De var politisk aktive. Hun sier _____ .

De måtte flykte fra hjemlandet. Hun sier _____ .

De reiste sammen med barna sine. Hun forteller _____ .

De savner vennene sine. Hun forteller _____ .

17 Hva spør han om?

Var de politisk aktive?	Han spør _____.
Måtte de flykte fra hjemlandet?	Han spør _____.
Reiste de sammen med barna sine?	Han lurere på _____.
Savner de vennene sine?	Han lurere på _____.

IKKE - ALDRI - ALLTID - OFTE

Setningsadverb som **ikke**, **aldri**, **alltid** og **ofte** kommer foran verbet i leddsetningen:

Han **snakker ofte** med dem. Han sier at han **ofte snakker** med dem.
Snakker han **ikke** med dem? Jeg spør om han **ikke snakker** med dem.

18 Leddsetninger

a) Hva sier de?

Hun har fått jobb.

Hun liker jobben.

Hun jobber ofte i helga.

Hun jobber aldri om kvelden.

Hun skal ha ferie i mai.

Hun skal ikke reise bort.

Hun er alltid hjemme i ferien.

b) Hva lurere de på?

Trives han her?

Kommer han i morgen?

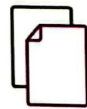
Går han ofte på tur?

Jobber han alltid alene?

Blir han aldri sliten?

Er han alltid så glad?

Skal han ikke ha pause?



De sier at hun har fått jobb.

De sier at hun liker jobben.

De sier at hun ofte jobber i helga.

De sier at hun aldri jobber om kvelden.

De sier at hun skal ha ferie i mai.

De sier at hun ikke skal reise bort.

De sier at hun alltid er hjemme i ferien.

De lurere på om han trives her.

De lurere på om han kommer i morgen.

De lurere på om han ofte går på tur.

De lurere på om han alltid jobber alene.

De lurere på om han aldri blir sliten.

De lurere på om han alltid er så glad.

De lurere på om han ikke skal ha pause.



SUBJUNKSJONER

En leddsetning begynner som regel med en subjunksjon.

Noen vanlige subjunksjoner er **at, om, hvis, fordi, når, da**:

- Da** jeg kom hit, var det kaldt. (fortid)
Jeg kommer **når** jeg får tid. (framtid)
Han ler av meg **fordi** jeg ikke kan språket. (grunn)
Hvis du har tid, kan vi ta en kopp kaffe. (betingelse eller vilkår)

Eksemplene over viser at leddsetningen kan stå først eller sist i helsetningen.

Når leddsetningen står først, skal det stå et komma etter den.

Etter leddsetningen kommer det alltid et verb:

Da jeg kom hit, var det kaldt.

19 Fortsett setningen

- Hun flyttet. Da hun var 15 år, *flyttet hun*.
- De dro hjem. Da det ble mørkt, _____.
- Du må komme på besøk. Når du får tid, _____.
- Du må spørre. Hvis du lurere på noe, _____.
- De ba om hjelp. Fordi de ikke forsto oppgaven, _____.

20 Da eller når?

Sett inn riktig subjunksjon.

- Hun bodde i Iran _____ hun var liten.
- Hun skal bli farmasøyt _____ hun er ferdig med studiene.
- Ring meg _____ du får tid!
- _____ snøen kommer, skal jeg gå på ski.
- De likte å spille fotball _____ de var unge.
- _____ han var 27 år, giftet han seg.



HVIS ELLER OM?

Vilkårssetning:

Jeg drar **hvis** du blir med meg.

(Her *kan* vi bruke **om**: Jeg drar **om** du blir med meg.)

Spørresetning:

Jeg spør **om** / Jeg vet ikke **om** / Jeg lurer på **om** du blir med meg.

(Her *må* vi bruke **om**.)

21 Hvis eller om?

Sett inn riktig subjunksjon. Bruk *hvis* der du kan.

Jeg vet ikke _____ jeg har tid.

De reiser _____ det blir nødvendig.

Jeg måtte spørre _____ det var sant.

Du kan bli med oss _____ du har lyst.

Kom tidlig, _____ du kan.

_____ det regner der, kommer jeg ikke.

Jeg spør _____ det regner der.

22 Gjør om til leddsetninger

Jeg er trøtt.

Jeg drar hjem nå fordi jeg er trøtt.

Krigen kom.

De flyktet da.

Sola skinner.

Han liker seg ute når.

Hun har råd.

Hun skal reise hvis.

De trives ikke her.

De vil flytte fordi.

Han er ikke på jobb.

Han slapper av når.

Du forstår ikke.

Du må spørre hvis.

23 Finn feilen

I hver av setningene under er det én grammatisk feil. Finn feilen.
Forklar hverandre hvorfor det er feil. Hvordan er den riktige setningen?

**Når det blir varmere, jeg skal invitere deg på middag på balkongen min.*

**Jeg lurer på hvis det blir regn i morgen.*

**Hun gråt hele natta fordi hun klarte ikke testen.*

D

Uttale)))

24 Lytt og gjenta

_ betyr at stavelsen har trykk, og at vokalen er lang.

. betyr at stavelsen har trykk, og at vokalen er kort.

innvandrere Det kommer innvandrere fra mange land.

utvandring Utvandringen til Amerika var stor.

nettverk Det er viktig å skaffe seg et nettverk.

respekt Alle har krav på respekt.

dialekt I Norge er det mange dialekter.

journalist Hun var journalist i hjemlandet.

E

Muntlig

25 Å flytte

Hvordan har det vært å flytte til et nytt land?

Hva har vært fint, og hva har vært vanskelig?

26 Å lære norsk

Hvordan lærer du deg norsk? Har du noen gode råd? Fortell hverandre.

27 Hva betyr det?

- Skriv ned noen ord og uttrykk som du gjerne vil snakke om. Du kan hente dem fra tekstboka eller andre steder.
- Les dem høyt for de andre.
- De som hører på, sier at de ikke forstår hva ordet/uttrykket betyr. Bruk uttrykk fra rammen på neste side for å få mer informasjon.
- Forklar ordene for hverandre.



HVORDAN SIER VI DET?

Slik kan vi uttrykke at vi ikke forstår:

- ✓ Unnskyld?
- ✓ Unnskyld, men jeg forstår ikke.
- ✓ Jeg beklager, men jeg forstår ikke helt hva du mener.
- ✓ Unnskyld? Kan du gjenta?
- ✓ Kan du si det en gang til?
- ✓ Hva betyr det?
- ✓ Hva sa du?
- ✓ Er ... det samme som ...?
- ✓ Kan du skrive ordet, er du snill?
- ✓ Hvordan staver du det?

28 Presenter i klassen

Fortell om en begivenhet, stor eller liten, som har vært med på å skape en forandring for deg eller andre du kjenner. Det kan for eksempel være:

nytt vennskap

forelskelse

begivenhet i familien

bli forelder

flytte til et nytt sted

melde seg inn i en forening

forandre vaner

få et kjæledyr

Du kan skrive ned stikkord, men fortell uten å lese høyt fra et manus. Se også rådene på side 6 i tekstboka.

F

Skriftlig

29 En historie

Velg ett eller begge av bildene i oppgave 1 på side 26 og skriv en historie. Hvem er personene? Hva gjør de? Hva vil de gjøre?

30 Gode minner

Skriv en tekst om noe positivt du har opplevd. Du kan for eksempel skrive om et sted eller en person du tenker på med glede.

31 Å starte på nytt

Hva kan være positivt ved å flytte til et nytt sted eller et nytt land?
Hva kan være vanskelig?

G

Lytteoppgaver)))

32 Hvordan lærer de seg norsk?)))

Lytt og sett kryss.

- | | | |
|------------------|---|--|
| Person 1: | <input type="checkbox"/> Hun synger. | <input type="checkbox"/> Hun hører på sanger. |
| Person 2: | <input type="checkbox"/> Han har lært det selv. | <input type="checkbox"/> Han har deltatt på norskkurs. |
| Person 3: | <input type="checkbox"/> Hun snakker mye i timen. | <input type="checkbox"/> Hun snakker på bussen. |
| Person 4: | <input type="checkbox"/> Kona har gått på kurs. | <input type="checkbox"/> Kona har ikke gått på kurs. |
| | <input type="checkbox"/> Han har gått på kurs. | <input type="checkbox"/> Han har ikke gått på kurs. |
| | <input type="checkbox"/> Kona leser aviser. | <input type="checkbox"/> Kona ser på tv. |
| | <input type="checkbox"/> Han leser aviser. | <input type="checkbox"/> Han ser på tv. |

33 Utvandringen fra Norge)))

Lytt og sett kryss.

	Riktig	Galt
Det utvandret flere fra Norge enn fra Irland.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
De første som reiste, var bosatt i byene.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Etter midten av 1800-tallet reiste mange enslige av sted.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Marte var gift med Ole Hansen.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
De dro til Amerika i 1873.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
De kjente ingen i det nye landet.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Båtreisen tok tre uker.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
137 passasjerer gikk i land i USA.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Marte ble frisør i Amerika.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Ole var arbeidsledig.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Han likte seg ikke så godt i det nye landet.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Han dro til Norge sammen med Marte.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Test etter kapittel 2

1 Uttrykk

Sett inn et ord i uttrykkene. Elena kom hit for to år _____

Hun kom hit _____ å studere norsk. Etter en stund ble hun kjent _____ Marius. De ble forelsket _____ hverandre.

Foreldrene til Marius setter stor pris _____ Elena.

2 Sett inn verb

tok – gikk – ble – var – flyttet – flyktet – forsto – gjorde – kom – bodde

For mange år siden _____ jeg fra Iran av politiske grunner. Etter noen år på flukt _____ jeg til Norge. Først _____ jeg på Vestlandet. Etterpå _____ jeg til Troms i Nord-Norge.

Folk _____ veldig hyggelige, og jeg _____ kjent med en norsk familie. De _____ mye for å hjelpe meg. I begynnelsen _____ jeg ikke så mye av språket, men snart _____ det bedre. Det _____ ikke så lang tid før jeg klarte å snakke med folk.

3 Sett inn *for* eller *så*

Han var veldig interessert i mayakulturen, _____ han dro til Mexico.

Han dro til Mexico, _____ han var veldig interessert i mayakulturen.

Han likte maten i Mexico, _____ han lager meksikansk mat hjemme.

Han lager meksikansk mat hjemme, _____ han likte maten i Mexico.

4 Lag setninger

Hun vil gjerne jobbe, men først _____ lære – norsk – hun – må

vil - lære - norsk - mer - hun

Hun ser på norsk tv, for _____.

ikke - forstår - hun - så - mye

De snakker veldig fort, så _____.

hun - ikke - spørre - hjelp - om - vil

Hun er litt flau, og derfor _____.

5 Sett inn riktig subjunksjon

hvis - da - at - om - når - fordi

Jeg vet ikke _____ jeg kan komme i helga.

I dag må jeg være hjemme _____ jeg er syk.

_____ jeg sto opp i dag morges, hadde jeg feber.

_____ jeg er syk i morgen også, må jeg ringe til legen.

Jeg ringer deg _____ jeg har snakket med henne.

Kanskje sier hun _____ jeg må holde senga.

6 Lag leddsetninger

var - liten - jeg

Jeg bodde i Marokko da _____.

kom - hit - jeg

Da _____, var jeg femten år gammel.

ikke - norsk - snakket - jeg

Det var litt vanskelig i begynnelsen fordi _____.

forstår - ikke - jeg

I dag spør jeg om hjelp når _____.